

4.ТЕСТИ

Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування

1. Джерела формування грошових Фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування:
 - а) страхові внески;
 - б) кошти з бюджету;
 - в) інші кошти.
2. Основними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування є:
 - а) пенсійне страхування;
 - б) медичне страхування;
 - в) страхування на випадок безробіття;
 - г) страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
 - г) страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання;
 - д) недержавне соціальне страхування;
 - е) інші види страхування, визначені законами України.
3. Кошти цільових страхових фондів:
 - а) входять до складу Державного бюджету України;
 - б) не входять до складу Державного бюджету України;
 - в) використовуються тільки за цільовим призначенням.
4. Тарифи обов'язкових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування встановлюються:
 - а) Кабінетом Міністрів України;
 - б) Верховною Радою України;
 - в) Міністерством праці та соціальної політики України.
5. Розподіл відрахувань у Фонд соціального страхування України визначає:
 - а) Кабінет Міністрів України;
 - б) Верховна Рада України;
 - в) усі відповіді правильні.

6. *Визначити поняття „соціальне страхування”:*
- а) комбінація програми пенсійних заощаджень, програми страхування та програми перерозподілу національного доходу;
 - б) система економічних відносин, за допомогою якої формуються та використовуються фонди грошових засобів для матеріального забезпечення непрацездатних;
 - в) комплекс законодавчо закріплених соціальних норм, що гарантує держава окремим верствам населення, а також за певних економічних умов усім членам суспільства.
7. *Доброти до наступних понять правильні варіанти визначення:*
- 1) страховий ризик; 2) страховий випадок; 3) страховий стаж.
- а) подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася та з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі;
 - б) певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання;
 - в) період, протягом якого особа підлягає загально-обов'язковому державному соціальному страхуванню та відбувається перерахування внесків на страхування.
8. *До функцій соціального страхування як складової соціальної політики належать:*
- а) компенсаційна;
 - б) превенції;
 - в) захисна;
 - г) відтворювальна;
 - г) перерозподільна;
 - д) стабілізуюча;
 - е) контрольна;
 - е) формування страхового фонду.
9. *Організація соціального страхування базується на принципах:*
- а) особистої відповідальності;
 - б) солідарності;

- в) добровільності;
 - г) неприбутковості страхових операцій для страхувальника;
 - г) обов'язковості;
 - д) контрибуції;
 - е) організаційного самоуправління;
 - є) суброгації;
 - ж) державного регулювання.
10. *Державні цільові фонди поділяють на:*
- а) спеціальні;
 - б) економічні;
 - в) соціальні;
 - г) політичні.

Тема 2. Іноземний досвід у сфері соціального страхування

1. *Дайте визначення терміну „волонтер”:*
- а) професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги;
 - б) фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер;
 - в) економічна категорія, що відображає сукупність розподільчих і перерозподільчих відносин, пов'язаних із подоланням і відшкодуванням втрат, які можуть бути спричинені різними надзвичайними обставинами;
 - г) юридична особа або дієздатний громадянин, який уклав зі страховиком договір страхування або є страхувальником відповідно до законодавства України.
2. *Страхова справа у Великобританії має дві головні ознаки:*
- а) поширення довгострокового страхування життя та сертифікація страхових послуг;
 - б) стандартизація страхових послуг та сімейне інвестування у страхування життя;
 - в) традиційний характер загального страхування (зокрема, страхування від нещасних випадків

- і короткострокове страхування життя) та обов'язковість пенсійного забезпечення.
3. *Особливістю шведської системи страхування є:*
- а) передача застрахованими до страховиків своїх юридичних прав з питань медичного страхування;
 - б) усунення дефіциту і створення заощаджень у накопичувальній системі;
 - в) наявність особових рахунків, на які зараховуються внески та уявний інвестиційний дохід.
4. *Перший рівень системи пенсійного забезпечення Польщі має назву:*
- а) солідарна система з визначеними пенсіями;
 - б) умовно-накопичувальна з визначеними внесками;
 - в) накопичувальна система.
5. *Стратегія переходу до багаторівневої системи пенсійного забезпечення у Латвії:*
- а) обов'язковий вид страхування для осіб віком до 30 років, добровільний для осіб у віці 30–50 років;
 - б) обов'язковий для нових учасників;
 - в) обов'язковий для тих, кому до виходу на пенсію залишилося понад 20 років.
6. *Перший рівень системи пенсійного забезпечення Казахстану має назву:*
- а) солідарна система з визначеними пенсіями;
 - б) накопичувальна система;
 - в) умовно-накопичувальна з визначеними внесками;
 - г) гарантований мінімум.
7. *У якій країні відповідно до нового регулювання пенсійного забезпечення розрізняють три види полісів зі страхування життя (метою яких є формування додаткового пенсійного забезпечення; які забезпечують покриття одного чи більше з нижчезгаданих ризиків: смерть, тимчасова недієздатність та ін.; з довільного страхування життя як додаткове пенсійне забезпечення):*
- а) Польща;
 - б) Німеччина;
 - в) Беларусь;
 - г) Австрія;
 - г) Італія?

8. *Фінансування медичного страхування Німеччини здійснюється з наступних джерел:*
- а) страхові внески підприємців — відрахування з доходів;
 - б) заробітки працівників — відрахування з заробітної плати;
 - в) кошти місцевого бюджету;
 - г) кошти державного бюджету.
9. *Кожен працюючий у Німеччині зобов'язаний мати:*
- а) страховий поліс;
 - б) посвідчення застрахованого, яке вимагає кожен роботодавець перед тим, як прийняти особу на роботу;
 - в) ліцензію.
10. *Урядові програми, які знаходяться на державному фінансуванні поряд із приватною системою медичного страхування в США:*
- а) „Медікер” (для медичної допомоги літнім — після 65 років);
 - б) „Медікейд” (для безробітних, незаможних, деяких груп інвалідів);
 - в) „Синій Хрест”;
 - г) „Синій Щит”.
11. *Австрія і Німеччина проголосували за модель громадського медичного страхування, запропоновану Бісмарком. За добровільну систему медичного страхування проголосувала:*
- а) Японія;
 - б) Канада;
 - в) Швейцарія;
 - г) Португалія.

Тема 3. Державне регулювання соціального страхування

1. *Джерелами фінансування соціальної сфери є:*
- а) Державний бюджет;
 - б) страхові фонди;
 - в) місцеві бюджети;
 - г) власні доходи організацій та установ соціальної сфери (самофінансування).
2. *Управління страховими фондами здійснюється:*
- а) Верховною Радою України;
 - б) Кабінетом Міністрів України;

в) державою та представниками суб'єктів соціального страхування.

3. Яка послідовність з огляду на субординацію нижче наведених правових актів:

- а) міжнародні угоди, що містять положення із соціального страхування;
- б) Конституція України;
- в) постанови Уряду;
- г) рішення міністерств і відомств України;
- г) Цивільний кодекс України;
- д) Закон України „Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”?

4. Метою державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування є:

- а) проведення єдиної та ефективної державної політики у цій сфері;
- б) забезпечення реалізації прав громадян на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування;
- в) створення умов для ефективного функціонування та розвитку системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) забезпечення дотримання суб'єктами системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування вимог законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) адаптація системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування до міжнародних стандартів;
- д) усі відповіді правильні.

5. За дотриманням норм Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” щодо призначення (перерахунку) і виплати пенсій у солідарній системі та щодо взаємодії Пенсійного фонду з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування (ФЗДСС) державне регулювання здійснює:

- а) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи;
- б) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;

в) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України.

6. Державне регулювання та нагляд щодо цільового використання коштів Пенсійного фонду здійснюють:

- а) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- б) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;
- в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

7. Державне регулювання та нагляд щодо дотримання норм Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” суб'єктами накопичувальної системи пенсійного страхування здійснює:

- а) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;
- б) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи.

8. Державне регулювання та нагляд за діяльністю компанії з управління активами в частині управління пенсійними активами, радника з інвестиційних питань здійснює:

- а) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата;
- б) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

9. Державне регулювання та нагляд за діяльністю зберігача та уповноваженого банку здійснює:

- а) Національний банк України і Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;
- б) Національний банк України і Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Національний банк України, центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата.

10. Державний нагляд та контроль у сфері недержавного пенсійного забезпечення, за діяльністю недержавних пенсійних фондів, страхових організацій та банківських установ здійснює:

- а) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України у межах повноважень і в порядку,

визначених Законом України „Про недержавне пенсійне забезпечення”; Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” та іншими актами законодавства України;

- б) Національний банк України і Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України;
- в) центральний орган виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальні органи;
- г) центральний орган виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальні органи та Рахункова палата.

11. Відповідно до Закону України “Про соціальні послуги”, контроль за цільовим використанням бюджетних коштів, спрямованих на фінансування соціальних послуг, здійснюється:

- а) центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики і його територіальними органами, а також органами з питань фінансового контролю відповідно до їх повноважень;
- б) центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, а також органами з питань фінансового контролю відповідно до їх повноважень;
- в) центральним органом виконавчої влади у сфері фінансів і його територіальними органами.

Тема 4. Страхування тимчасової втрати працездатності

(Закон України „Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням”, надалі — Закон)

1. Загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, здійснюється за принципами:

- а) законодавчого визначення умов і порядку здійснення загальнообов’язкового державного соціального страхування у зв’язку з тимчасовою втратою

працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;

- б) обов’язковості і добровільності страхування осіб;
- в) державних гарантій реалізації застрахованими особами своїх прав;
- г) обов’язковості фінансування Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності витрат, пов’язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг;
- г) формування та використання страхових коштів на засадах солідарності та субсидування;
- д) цільового використання коштів;
- е) паритетності в управлінні Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності представників держави, застрахованих осіб та роботодавців;
- є) відповідальності роботодавців та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності за реалізацію права застрахованої особи на матеріальне забезпечення та соціальні послуги за Законом;
- ж) усі відповіді правильні.

2. Особи, які підлягають загальнообов’язковому державному соціальному страхуванню у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням:

- а) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності та господарювання або у фізичних осіб, у тому числі в іноземних дипломатичних та консульських установах, інших представництвах нерезидентів, а також обрані на виборні посади в органах державної влади, органах місцевого самоврядування та в інших органах;
- б) фізична особа, на користь якої здійснюється страхування;
- в) члени колективних підприємств, сільськогосподарських та інших виробничих кооперативів.

3. Громадяни України, які працюють за межами України і не застраховані в системі соціального страхування країни, в якій вони перебувають, мають право на:

- а) виплату пенсій;
- б) матеріальне забезпечення;
- в) соціальні послуги за умови сплати страхових внесків до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

4. Особам, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням, видається:

- а) сертифікат на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який є єдиним для всіх видів страхування;
- б) договір про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, який є єдиним для всіх видів страхування;
- в) свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, яке є єдиним для всіх видів страхування.

5. Управління Фондом здійснюється:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) правлінням та виконавчою дирекцією Фонду;
- в) Наглядовою радою;
- г) головою правління.

6. Строк повноважень членів правління Фонду становить:

- а) чотири роки;
- б) шість років;
- в) вісім років.

7. Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням:

- а) входять до складу Державного бюджету України;
- б) не входять до складу Державного бюджету України;
- в) використовуються тільки за цільовим призначенням.

8. Основним фінансовим документом, який визначає доходи та витрати страхових коштів на матеріальне забезпечення застрахованих осіб і надання їм соціальних послуг є:

- а) Бюджет Фонду;
- б) звіт про фінансові результати Фонду;
- в) балансовий звіт Фонду.

9. Застрахованим особам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років, допомога з тимчасової непрацездатності виплачується в такому розмірі:

- а) 60 відсотків середньої заробітної плати (доходу);
- б) 80 відсотків середньої заробітної плати (доходу);
- в) 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу).

10. Порядок обчислення середньої заробітної плати для надання допомоги з тимчасової непрацездатності, по вагітності та пологах визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Фондом соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
- г) Виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням;
- г) Наглядовою Радою.

Тема 5. Медичне страхування

1. Дайте визначення терміну „реабілітація”:

- а) економічна категорія, що відображає сукупність розподільчих і перерозподільчих відносин, пов'язаних із подоланням і відшкодуванням втрат, які можуть бути спричинені різними надзвичайними обставинами;
- б) метод створення децентралізованих страхових фондів будь-яким господарюючим суб'єктом із метою забезпечення безперервності виробництва;
- в) система медичних, професійних, соціальних заходів, спрямованих на надання особам, які перебувають у складних життєвих обставинах, допомоги у відновленні ними порушених функцій організму, компенсації обмежень життєдіяльності та підтриманні оптимального фізичного, інтелектуального, психічного, соціального рівнів та якості для досягнення соціальної і матеріальної незалежності, соціально-професійної адаптації та інтеграції в суспільство.

2. Соціальне обслуговування здійснюється шляхом надання соціальних послуг:

- а) за місцем проживання особи (вдома);
- б) в організаціях, що займаються медичною допомогою;
- в) у стаціонарних інтернатних установах та закладах;
- г) у реабілітаційних установах та закладах;
- г) в установах та закладах денного перебування;
- д) в установах та закладах тимчасового або постійного перебування;
- е) у територіальних центрах соціального обслуговування;
- є) в інших закладах соціальної підтримки (догляду).

3. Установа для нічного або тимчасового проживання громадян без визначеного місця проживання, осіб, що постраждали від фізичного або психічного насильства, стихійного лиха, катастрофи тощо, з наданням їм правової, психологічної, соціальної, медичної та побутової допомоги в подоланні тимчасових труднощів, сприянні у встановленні особи, відновленні документів, паспортизації та працевлаштуванні — це:

- а) тимчасовий притулок для дорослих;
- б) тимчасовий притулок для неповнолітніх;
- в) тимчасовий притулок для інвалідів.

4. Консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона її здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія — це:

- а) послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями;
- б) психологічні послуги;
- в) соціально-економічні послуги;
- г) соціально-медичні послуги.

5. Соціальні послуги можуть надаватися:

- а) за плату;
- б) безоплатно;
- в) усі відповіді правильні.

6. Медичне страхування або страхування здоров'я в Україні за характером наданої медичної допомоги поділяється на:

- а) добровільне;
- б) обов'язкове;
- в) добровільне та обов'язкове.

7. Безоплатні соціальні послуги державними та комунальними суб'єктами в обсягах, визначених державними стандартами соціального обслуговування, надаються:

- а) громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;
- б) громадянам, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з безробіттям і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, у зв'язку зі стихійними лихами, катастрофами, які є біженцями внаслідок збройних та міжетнічних конфліктів, якщо середньомісячний сукупний дохід цих осіб нижче встановленого прожиткового мінімуму;
- в) дітям та молоді, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, сирітством, безпритульністю, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї;
- г) дітям до 16 років, які знаходяться у складній життєвій ситуації у зв'язку з інвалідністю, хворобою, малозабезпеченістю, конфліктами і жорстоким ставленням у сім'ї;
- г) громадянам України, які застраховані та досягли встановленого пенсійного віку чи визнані інвалідами в установленому законодавством порядку і мають необхідний для призначення відповідного виду пенсії страховий стаж, а в разі смерті цих осіб — члени їхніх сімей.

8. В Японії функціонує державна програма страхування та:

- а) суспільна;
- б) приватна;
- в) система медичного страхування.

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання

1. Страхування від нещасного випадку є самостійним видом загальнообов'язкового державного соціального страхування, за допомогою якого здійснюється:

- а) соціальний захист;

- б) охорона життя та здоров'я громадян у процесі їх трудової діяльності;
 - в) виплата субсидій населенню.
2. Завданнями страхування від нещасного випадку є:
- а) проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози здоров'ю застрахованих, викликаним умовами праці;
 - б) відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань;
 - в) відшкодування матеріальної та моральної шкоди застрахованим і членам їх сімей;
 - г) усі відповіді правильні.
3. Дія Закону „Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” поширюється на:
- а) осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) на підприємствах, в установах, організаціях, незалежно від їх форм власності та господарювання;
 - б) осіб, які забезпечують себе роботою самостійно;
 - в) осіб пенсійного віку;
 - г) громадян — суб'єктів підприємницької діяльності.
4. Заподіяння шкоди зародку внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання жінки під час її вагітності, у зв'язку з чим дитина народилася інвалідом та відповідно до медичного висновку вважається застрахованою:
- а) до 16 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 23 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків;
 - б) до 18 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 23 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків;
 - в) до 16 років або до закінчення навчання, але не більше, ніж до досягнення 25 років, їй надається допомога Фонду соціального страхування від нещасних випадків.

5. Для страхування від нещасного випадку на виробництві:
- а) не потрібно згоди або заяви працівника;
 - б) потрібна заява працівника;
 - в) усі відповіді неправильні.
6. Страхування від нещасного випадку на виробництві здійснюється у формі:
- а) особовій;
 - б) безособовій.
7. Реєстрація страхувальників здійснюється у:
- а) відділеннях Фонду за місцем проживання;
 - б) на підприємстві, установі;
 - в) робочому органі виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків.
8. Факт реєстрації страхувальника страховиком засвідчується:
- а) страховим свідоцтвом;
 - б) страховим сертифікатом;
 - в) страховим полісом.
9. Добровільно, за письмовою заявою, від нещасного випадку Фонді соціального страхування від нещасних випадків можуть застрахуватися:
- а) священнослужителі, церковнослужителі та особи, які працюють у релігійних організаціях на виборних посадах;
 - б) особи, які забезпечують себе роботою самостійно;
 - в) особи пенсійного віку, що працюють на виробництві;
 - г) громадяни — суб'єкти підприємницької діяльності.
10. Страхування припиняється, якщо страховий внесок до Фонду соціального страхування від нещасних випадків не перераховано протягом:
- а) двох місяців з дня подання заяви;
 - б) трьох місяців з дня подання заяви;
 - в) десяти днів з дня подання заяви.
11. Професійне захворювання є:
- а) страховим випадком у разі його встановлення чи виявлення в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів;
 - б) нещасним випадком на виробництві, що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму за обставин, із настанням яких

виникає право застрахованої особи на отримання матеріального забезпечення та/або соціальних послуг; в) нещасним випадком або професійним захворюванням, яке сталося внаслідок порушення нормативних актів про охорону праці застрахованим.

Тема 7. Страхування на випадок безробіття

1. Дайте визначення терміну „послуги з працевлаштування”:

- а) пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;
- б) надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах;
- в) виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, заінтересованих осіб.

2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття – це:

- а) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності;
- б) система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення на випадок безробіття з незалежних від застрахованих осіб обставин та надання соціальних послуг за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
- в) державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування, підпорядковані центральним, місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, юридичні особи, створені відповідно до законодавства, які не мають на меті отримання прибутку, фізичні особи.

3. Представниками застрахованих осіб є:

- а) профспілки або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники);
 - б) Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;
 - в) державні та комунальні спеціалізовані підприємства, установи та заклади соціального обслуговування.
4. Об'єкт страхування на випадок безробіття:
- а) інформація, необхідна для вирішення складної життєвої ситуації; розповсюдження просвітницьких та культурно-освітніх знань; поширення об'єктивної інформації про споживчі властивості та види соціальних послуг, формування певних уявлень і ставлення суспільства до соціальних проблем;
 - б) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій;
 - в) страховий випадок, із настанням якого у застрахованої особи (члена її сім'ї, іншої особи) виникає право на отримання матеріального забезпечення та надання соціальних послуг.
5. Дайте визначення терміну „часткове безробіття”:
- а) вимушене тимчасове скорочення нормальної або встановленої законодавством тривалості робочого часу, перерва в одержанні заробітку або скорочення його розміру через тимчасове припинення виробництва без припинення трудових відносин з причин економічного, технологічного, структурного характеру;
 - б) пошук роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи;
 - в) задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій.
6. Страхуванню на випадок безробіття підлягають:
- а) особи, які працюють на умовах трудового договору (контракту);
 - б) особи, які проходять альтернативну (невійськову) службу;

- в) особи, які працюють неповний робочий день або неповний робочий тиждень;
 - г) усі відповіді правильні.
7. *Сплата страхових внесків припиняється з дня:*
- а) розірвання трудового договору;
 - б) реєстрації страхувальника в установі, організації;
 - в) невиконання обов'язків перед страхувальником.
8. *Свідцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування є:*
- а) різновидом договору про страхування;
 - б) єдиним для всіх видів соціального страхування;
 - в) нормативно-правовим актом, що регулює діяльність зі страхування на випадок безробіття.
9. *Порядок видачі та зразок свідцтва про загальнообов'язкове державне соціальне страхування затверджуються:*
- а) Кабінетом Міністрів України.
 - б) Верховною Радою України;
 - в) Наглядною Радою.
10. *Страхуванню на випадок безробіття не підлягають:*
- а) працюючі пенсіонери та особи, у яких відповідно до законодавства України виникло право на пенсію;
 - б) особи, що перебувають у складних життєвих обставинах, які вони не в змозі подолати за допомогою наявних засобів і можливостей;
 - в) громадяни, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю і не мають рідних, які повинні забезпечити їм догляд і допомогу;
 - г) іноземці та особи без громадянства, які тимчасово працюють за наймом в Україні, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
11. *Допомога з безробіття виплачується після реєстрації застрахованої особи в установленому порядку в державній службі зайнятості з:*
- а) 8 дня;
 - б) 14 дня;
 - в) 29 дня.

Тема 8. Пенсійне страхування

(Закон України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, надалі — Закон)

1. *Вказати правильне визначення терміна „прожитковий мінімум”:*
- а) соціально прийнятий рівень споживання продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, визначений за нормами соціальних або фізіологічних потреб;
 - б) норматив, що визначається на основі показників фактичного споживання або забезпеченості для всього населення або окремих соціальних груп;
 - в) вартісна оцінка мінімуму життєвих засобів, необхідних для підтримки життєдіяльності та відновлення робочої сили працівника.
2. *Соціальні нормативи за характером задоволення соціальних потреб:*
- а) статистичні нормативи;
 - б) нормативи споживання;
 - в) нормативи мінімального споживання;
 - г) нормативи забезпечення;
 - г) нормативи доходу.
3. *Джерела фінансування соціальних гарантій:*
- а) Державний бюджет;
 - б) кошти місцевих бюджетів;
 - в) страхові фонди;
 - г) кошти підприємств, об'єднань й організації, що перебувають на господарському розрахунку;
 - г) кошти організацій та установ, що фінансуються за рахунок бюджетів різного рівня.
4. *Види державних пенсій:*
- а) трудові;
 - б) економічні;
 - в) соціальні.
5. *Забороняється використовувати кошти Пенсійного фонду:*
- а) не за цільовим призначенням;
 - б) на придбання державних цінних паперів у разі відсутності заборгованості з виплати пенсій;

- в) на кредитні операції;
- г) надання позик.

6. До числа основних державних соціальних гарантій належать:

- а) мінімальний розмір заробітної плати;
- б) мінімальний розмір пенсії за віком;
- в) величина порога індексації грошових доходів громадян;
- г) неоподатковуваний мінімум доходів громадян;
- г) розміри державної соціальної допомоги;
- д) пільги щодо оплати житлово-комунальних, транспортних послуг, послуг зв'язку та критерії їх надання.

7. Солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах солідарності і субсидування та здійснення виплати пенсій і надання соціальних послуг за рахунок коштів Пенсійного фонду на умовах та в порядку, передбачених Законом, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

8. Система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень з метою отримання громадянами пенсійних виплат на умовах та в порядку, передбачених законодавством про недержавне пенсійне забезпечення, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

9. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що базується на засадах накопичення коштів застрахованих осіб у Накопичувальному фонді та здійснення фінансування витрат на оплату договорів страхуван-

ня довічних пенсій і одноразових виплат на умовах та в порядку, передбачених законом, — це:

- а) перший рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- б) другий рівень системи пенсійного забезпечення в Україні;
- в) третій рівень системи пенсійного забезпечення в Україні.

10. За рахунок коштів Накопичувального фонду, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках, здійснюються такі пенсійні виплати:

- а) довічна пенсія з установленим періодом;
- б) довічна обумовлена пенсія;
- в) довічна пенсія подружжя;
- г) одноразова виплата;
- г) пенсія у зв'язку з втратою годувальника.

11. За період участі тільки в солідарній системі величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює:

- а) 0,9%;
- б) 1,0%;
- в) 1,5%;
- г) 2,0%.

12. За період участі в солідарній і накопичувальній системах пенсійного страхування величина оцінки одного року страхового стажу дорівнює:

- а) 0,75%;
- б) 0,8%;
- в) 0,85%;
- г) 0,9%;
- г) 1,0%.

Недержавне пенсійне страхування (Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення”, надалі — Закон)

1. Діяльність недержавних пенсійних фондів, відповідно до своїх статутів, не належить до:

- а) банківської;
- б) страхової;

- в) діяльності на фондовому ринку;
- г) усі відповіді правильні.

2. *Ануїтет* — це:

- а) періодичні пенсійні виплати, які здійснюються з установленими інтервалами часу до того моменту, поки не настане певна подія, визначена у відповідному договорі;
- б) різниця між сукупною вартістю активів юридичної особи та вартістю її зобов'язань перед третіми особами;
- в) професійна діяльність, визначена законодавством про цінні папери та фондовий ринок.

3. *Саморегулююча організація адміністраторів недержавних пенсійних фондів:*

- а) юридична особа, створена відповідно до Закону, яка має статус неприбуткової організації, функціонує та провадить діяльність виключно з метою накопичення пенсійних внесків на користь учасників пенсійного фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснює пенсійні виплати учасникам зазначеного фонду у визначеному цим Законом порядку;
- б) неприбуткова організація, що створюється з метою встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів (НПФ), захисту та представлення інтересів своїх членів, а також учасників недержавних пенсійних фондів;
- в) НПФ, засновником якого є юридична особа-роботодавець або декілька юридичних осіб-роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники.

4. *Недержавне пенсійне забезпечення є для пенсійних фондів:*

- а) виключним видом діяльності;
- б) професійною діяльністю з надання соціальних послуг населенню;
- в) вищим колегіальним органом управління системою загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

5. *За видами пенсійні фонди можуть утворюватися як:*

- а) відкриті пенсійні фонди;
- б) закриті пенсійні фонди;

- в) корпоративні пенсійні фонди;
- г) професійні пенсійні фонди.

6. *Засновником корпоративного пенсійного фонду може бути:*

- а) профспілка або їх об'єднання чи інші уповноважені найманими працівниками органи (представники);
- б) юридична особа — роботодавець або декілька юридичних осіб — роботодавців, до яких можуть приєднуватися роботодавці-платники;
- в) юридична особа, яка здійснює контроль за відповідною юридичною особою або контролюється відповідною юридичною особою, або перебуває під спільним контролем із такою юридичною особою;
- г) фізичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, у тому числі ті, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент), та члени сімей зазначених фізичних осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності.

7. *Засновником (засновниками) професійного пенсійного фонду можуть бути:*

- а) об'єднання юридичних осіб — роботодавців, об'єднання фізичних осіб, включаючи професійні спілки (об'єднання професійних спілок), або фізичні особи, пов'язані за родом їх професійної діяльності (занять);
- б) члени колективних та орендних підприємств, сільськогосподарських кооперативів та фермерських господарств, у тому числі тих, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок, фіксований сільськогосподарський податок, придбали спеціальний торговий патент);
- в) особи, які досягли встановленого законом пенсійного віку або визнані інвалідами, у тому числі діти-інваліди, а також особи, які мають право на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

8. *Адміністратором недержавного пенсійного фонду може бути:*

- а) юридична особа, яка надає професійні послуги з

адміністрування недержавних пенсійних фондів (професійний адміністратор);

- б) юридична особа — одноосібний засновник корпоративного пенсійного фонду, який прийняв рішення про самостійне здійснення адміністрування такого фонду;
- в) компанія з управління активами;
- г) усі відповіді правильні.

9. Розмір статутного капіталу адміністратора НПФ, сплаченого грошовими коштами, становить не менше, ніж сума, еквівалентна:

- а) 200 тис. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день державної реєстрації такої особи;
- б) 300 тис. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день державної реєстрації такої особи;
- в) 500 тис. євро за офіційним обмінним курсом Національного банку України на день державної реєстрації такої особи.

10. Управління активами недержавних пенсійних фондів може здійснюватися такими особами:

- а) радою пенсійного фонду;
- б) компанією з управління активами;
- в) банком щодо активів створеного ним корпоративного пенсійного фонду у випадках, передбачених Законом;
- г) професійним адміністратором, який отримав ліцензію на провадження діяльності з управління активами.

11. Пенсійний контракт є:

- а) договором між пенсійним фондом та його вкладником, який укладається від імені пенсійного фонду його адміністратором та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника або декількох учасників фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника;
- б) документом, який відповідно до вимог Закону визначає напрями та обмеження інвестування коштів Накопичувального фонду, рівні інвестиційного доходу, суми коштів на адміністративні витрати, видатки на

фінансування оплати договорів страхування довічних пенсій та одноразових виплат у відповідному році;

в) документом, відповідно до якого провадиться нарахування (обчислення) або який підтверджує нарахування (обчислення) заробітної плати (доходу), на які відповідно до Закону нараховуються страхові внески.

12. Контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері недержавного пенсійного забезпечення здійснює:

- а) Наглядова рада;
- б) Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг;
- в) Антимонопольний комітет України.

Тема 9. Напрямки вдосконалення соціального страхування в Україні

1. Прийняття Закону України „Про соціальні послуги” дозволяє:

- а) усунути прогалину у чинному законодавстві України щодо регулювання правовідносин, які виникають при наданні соціальних послуг;
- б) визначити порядок і умови надання соціальних послуг, права і обов'язки суб'єктів, які надають соціальні послуги;
- в) співвіднести існуючі гарантії населенню з нормами чинного законодавства.

2. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування — це:

- а) фінансовий аналіз коротко- і довгострокових наслідків функціонування системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що містить прогноз фінансових потоків, оцінку фінансових зобов'язань, довгостроковий прогноз стану та стабільності системи, докладний аналіз коротко- і довгострокових фінансових наслідків будь-яких змін у цій системі;
- б) одиниця виміру загальної вартості пенсійних активів Накопичувального фонду, що накопичені та обліковуються на накопичувальному пенсійному

рахунку застрахованої особи, яка застосовується для визначення вартості пенсійних активів на момент їх оцінки;

в) організація та ведення обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування в порядку, визначеному Законом України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”.

3. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі у зв'язку із спрямуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду такий дефіцит покривається за рахунок коштів:

- а) страхових, банківських установ;
- б) місцевих бюджетів;
- в) недержавного пенсійного забезпечення;
- г) Державного бюджету України.

4. У разі виникнення дефіциту коштів Пенсійного фонду для фінансування виплати пенсій у солідарній системі (перевищення видатків над доходами, у тому числі з урахуванням резерву коштів Пенсійного фонду) у зв'язку із спрямуванням частини страхових внесків до Накопичувального фонду такий дефіцит покривається за рахунок коштів Державного бюджету України та має назву:

- а) компанія з управління активами;
- б) основні напрями інвестиційної політики;
- в) тендер;
- г) персоналізований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування;
- г) чиста вартість одиниці пенсійних активів.

5. Періодичні пенсійні виплати, які здійснюються з установленими інтервалами часу до того моменту, поки не настане певна подія, визначена у відповідному договорі називаються:

- а) довічна пенсія;
- б) інвестиційна декларація;
- в) одноразова пенсійна виплата;
- г) пенсія на визначений строк;
- г) ануїтет.

6. Саморегулююча організація адміністраторів недержавних пенсійних фондів – це:

- а) страховик, який отримав ліцензію на страхування життя;
- б) неприбуткова організація (непідприємницьке товариство), що створюється з метою встановлення професійних стандартів діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, захисту та представлення інтересів своїх членів, а також учасників недержавних пенсійних фондів;
- в) недержавний пенсійний фонд, засновником якого є юридична особа – роботодавець або декілька юридичних осіб – роботодавців та до якого можуть приєднуватися роботодавці-платники. Учасниками цього фонду можуть бути виключно фізичні особи, які перебувають (перебували) у трудових відносинах з роботодавцями-засновниками та роботодавцями-платниками цього фонду.

ВИСНОВКИ

Обов'язкове соціальне страхування в умовах нестабільності є найважливішою гарантією соціального забезпечення багатьох категорій соціально не захищених громадян. Це пов'язано з тим, що соціальне страхування й пенсійне забезпечення беруть участь у перерозподілі прибутку, тобто у передачі ресурсів однієї частини населення іншій.

Важливою умовою безперервності процесу виробництва є відтворення усіх його факторів. Механізм соціального страхування відіграє важливу роль, створюючи умови для відтворення робочої сили і тим самим забезпечуючи надійні умови економічного захисту громадян у разі настання певних життєвих ситуацій: нещасного випадку на виробництві, втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття, догляду за дитиною, пологів тощо.

Принцип субсидійності дає людині можливість витратити незначну суму коштів для забезпечення свого майбутнього і водночас є гарантом отримання в разі настання страхового випадку суми, необхідної для покриття втрати заробітної плати.

На сучасному етапі ринкових перетворень в Україні у сфері соціального страхування нагромадилася низка нерозв'язаних проблем як законодавчого, так і організаційного характеру:

- відсутність єдиних принципів визначення критеріїв необхідності надання соціальних пільг;
- відсутність чіткої спрямованості соціальних виплат на допомогу сім'ям із низьким рівнем доходів;
- недостатня узгодженість соціальних виплат із іншими державними витратами;
- відсутність механізмів регулювання бюджетів соціальних фондів тощо.

Потребують удосконалення структура і порядок формування бюджетних видатків і бюджетів соціальних страхових фондів на соціальні потреби на основі використання системи державних мінімальних соціальних стандартів.

Висновки

Складність соціальної ситуації потребує проведення великих соціальних реформ, у ході яких слід розв'язати такі ключові завдання:

- створити економічні й правові умови для підвищення трудової активності, розвитку підприємництва і ділової ініціативи працездатних громадян;
- забезпечити підвищення рівня соціальної захищеності й соціального обслуговування ветеранів, інвалідів, людей похилого віку, дітей, інших непрацездатних і соціально вразливих груп населення;
- створити однакові умови для всіх громадян, незалежно від місця проживання й рівня доходів, у реалізації прав на охорону здоров'я й отримання освіти.

Для виконання цих завдань необхідно завершити формування законодавчої бази, яка забезпечить проведення активної і дієвої соціальної політики; підвищити фінансову стабільність і ефективність використання коштів державних позабюджетних соціальних фондів, а також недержавних фондів, які здійснюють соціальне страхування.

Із метою стабільного фінансового забезпечення реформи соціального захисту населення потрібно вжити таких першочергових заходів: забезпечити стабільне, стійке фінансування прийнятих програм соціального захисту населення відповідно до затверджених показників бюджетів усіх рівнів, бюджетів фондів державного соціального страхування, бюджетів недержавних фондів, які здійснюють різні види соціального страхування громадян; активніше залучати кошти населення через розвиток і стимулювання обов'язкового і добровільного страхування; забезпечити стійкість і надійність страхових систем у виконанні страхових зобов'язань за рахунок підвищення вимог до розміру статутного капіталу, розвитку інституту пере страхування, резервування тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ТА ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуганиева Г. К. Умовля функціонування соціального обслуговування в Узбекистані // Страны СНГ в условиях глобализации: Материалы студенческой науч. конф. — М.: Эконинформ, 2003. — С. 168–170.
2. Багнюк І. Додаткова пенсія // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 195. — С. 5.
3. Базилевич В. Д., Баластрик Л. О. Державні фінанси: Навч. посібник / За ред. Базилевича В. Д. — К.: Атіка, 2002. — 368 с.
4. Басаниць І. В. Реальні доходи громадян України // Україна: аспекти праці. — 2001. — № 8. — С. 15–18.
5. Бескид Й. М. Перспективи нормативного планування витрат на соціальну сферу // Фінанси України. — 2000. — № 4. — С. 42–47.
6. Бовкун А. Медичне страхування дешевшає // Галицькі контракти. — № 4. — 2003. — С. 14–15.
7. Богомаз Н. В. Застосування моделі SERQUAL для оцінки ставлення споживачів до послуг з добровільного медичного страхування // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — 2002. — Вип. 38. — С. 194–196.
8. Бондар І. О. Зайнятість, ринок праці, рівень життя // Праця і заробітна плата. — 2000. — № 10. — С. 20–21.
9. Борецька Н. П. Соціальний захист населення на сучасному етапі: стан і проблеми: Монографія. — Донецьк: Янтра, 2001. — 352 с.
10. Бочковська В., Беспалова А. Страхова медицина як джерело фінансування витрат на охорону здоров'я // Вісник Тернопільської академії народного господарства. — 2000. — № 16. — С. 118–121.
11. Бугуцький А. М. Проблеми вартості робочої сили в галузях економіки України // Економіка України. — 2000. — № 2. — С. 50–56.

12. Василенко Л. І., Масленнікова Т. О. Державні цільові фонди: Навч. посібн. — К.: КНЕУ, 2002. — 170 с.
13. Василик О. Д., Павлюк К. В. Державні фінанси України: Підручник. — К.: НІОС, 2002. — 608 с.
14. Вінер М. А. Пенсійні системи країн Латинської Америки // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 5. — С. 35–37.
15. Виноградов О. „Совковую” медицину нужно менять на страховую // Финансовые услуги. — № 5–6. — 2002. — С. 38–39.
16. Владимірова Л. М. Економіка праці: Навч. посібн. для студентів економічних вузів. — К.: Вища школа, 2000. — 380 с.
17. Внукова Н., Гончарук С. Розвиток економічних відносин на ринку фінансових послуг між Україною та Польщею // Міжнародно-правове та економічне регулювання торгівлі: проблеми теорії та практики. Збірник матеріалів VII науково-практичної конференції 27–28 травня 2004 року. — К.: УАЗТ, 2004. — С. 42–43.
18. Временко Л. Больничные кассы — альтернатива медицинского страхования? // Финансовые услуги. — № 5–6. — 2002. — С. 40–42.
19. Гарантія на випадок безробіття: Звіт про діяльність Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття за 2003 рік // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 129. — С. 13.
20. Генеральна угода між Кабінетом Міністрів України, Конфедерацією роботодавців України та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями на 2002–2003 роки // Урядовий кур'єр. — 2002. — № 55.
21. Гималайский М. Медицинское страхование: хорошо это или плохо? // Новые медицинские технологии. — 2001. — № 4. — С. 5–6.
22. Гнибіденко І. А. Фінансове забезпечення охорони здоров'я в Україні // Фінанси України. — 2002. — № 3. — С. 87–91.
23. Голікова Л. В. Пенсійні фонди як учасники фінансового ринку // Фінанси України. — 2002. — № 7. — С. 52–59.
24. Губар О. Є. Медичне страхування в країнах Європейського Союзу // Фінанси України. — 2003. — № 7. — С. 130–136.
25. Губар О. Є. Соціальне страхування у забезпеченні суспільного добробуту // Фінанси України. — 2002. — № 8. — С. 130–133.
26. Денисенко О. Пенсійному обслуговуванню — сучасні рішення // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 235. — С. 8.

27. Деякі питання утворення недержавного пенсійного фонду працівників бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 184. — С. 15 — 16.
28. *Джога І. О.* Бюджетний облік. — К.: Вища школа, 2001. — 196 с.
29. *Дідківська Л. І., Головка Л. С.* Державне регулювання економіки: Навч. посібник. — К.: Знання—прес, 2000. — 210 с.
30. *Дмитриев М. Э.* Финансовый кризис и социальная защита // *Общественные науки и современность.* — 2000. — № 3. — С. 16–20.
31. Економічний словник-довідник / За ред. С. В. Мочерного. — К.: Феміна, 1995. — 368 с.
32. Економічний словник-довідник / Укл. М. А. Сіроштан, Г. М. Григорян, Л. М. Сєдова, І. С. Зайцева, С. В. Лукашев, О. О. Пономаренко. — Х.: РВВ ХДЕУ, 1999. — 148 с.
33. *Жуковская С.* Медицинское страхование выезжающим за рубеж // *Україна-Бізнес.* — 1997. — № 2. — С.17.
34. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування та пенсійне забезпечення в Україні (у цифрах і фактах). — К.: НІОС, 2002. — 46 с.
35. *Загребний В.* Проблеми медичного страхування в Україні // *Економіст.* — 2003. — № 2. — С. 10 — 11.
36. Зайчик Б. О. Характеристика і напрями реформування пенсійної системи в Україні // *Фінансова консультація.* — 2002. — № 1/2. — С. 95–99.
37. Зайчук Б. И. Пенсійна реформа: з перспективою на майбутнє // *Соціальний захист.* — 2001. — № 4. — С. 29 — 33.
38. Зайчук Б. Пенсійне забезпечення має бути стабільним // *Урядовий кур'єр.* — 2003. — № 43. — С. 15.
39. Зайцев Ю. В. Феномен заборгованості із заробітної плати // *Праця і заробітна плата.* — 2001. — № 4. — С. 3–5.
40. Залетов А. Н. Страхование в Украине / Под ред. О. А. Слюсаренко. — К.: Международная агенция «BeeZone», 2002. — 452 с.
41. Захищаючи людину праці: Звіт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 51. — С. 21.
42. Івашкевич В. А. Пенсійна реформа в Україні // *Україна: аспекти праці.* — 2001. — № 2. — С. 22–25.

43. *Кір'ян Т. О.* Страхова пенсійна виплата — чи можна надати їй більш цивілізованого вигляду? // *Україна: аспекти праці.* — 2002. — № 3. — С. 29–33.
44. *Кір'ян Т. О.* Безробіття в Україні: ключові аспекти соціальної та економічної незахищеності людей // *Фінансові послуги.* — 2001. — № 9. — С. 24–28.
45. *Клівіденко Л. М.* Перспективи розвитку соціального захисту населення // *Регіональні перспективи.* — 2003. — № 2 — С. 188–190.
46. *Кокіна В.* Кому і які пенсії призначаються за новим законом // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 104. — С. 10–11.
47. *Кокіна В.* Пенсії науковим працівникам // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 54. — С. 9.
48. *Кокіна В.* Перерахунок пенсій науковцям // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 112. — С. 15.
49. *Кокіна В.* Пенсійна зрівнялівка тепер у минулому // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 53. — С. 8.
50. *Коваль Л.* Пенсійний фонд: підсумки півріччя // *Урядовий кур'єр.* — 2004. — № 143. — С.6.
51. *Ковальова І. В.* Демографічна криза й актуальні проблеми реформування пенсійної системи України // *Філософія, культура, життя: Міжвузівський збірник наукових праць.* — 2002. — № 12. — С. 67–70.
52. Кодекс законів про працю. — Харків: Фоліо, 1995. — 168 с.
53. *Колбун В.* Президент України підписав закон // *Вісник Пенсійного фонду України.* — 2003. — № 8. — С. 5 — 6.
54. *Колораги Є., Руденко Л.* Розвиток накопичувального та медичного страхування в Україні // *Вісник Тернопільської академії народного господарства.* — 2000. — №16 — С. 131–135.
55. *Колот А. М.* Мінімальна заробітна плата та життєвий рівень населення // *Економіка України.* — 2001. — № 5. — С. 20–24.
56. *Козлова О. В.* Проблема безробіття в Україні залишається не вирішеною // *Зайнятість та ринок праці: Міжвід. наук. зб.* — 2002. — № 16. — С. 10 — 12.
57. Концепція подальшого реформування оплати праці в Україні // *Праця і заробітна плата.* — 2001. — № 3. — С. 2 — 4.
58. *Корнацький В. М.* Медичні, соціально-економічні та юридичні передумови обов'язкового медичного страхування в Україні // *Лікарська справа.* — 2000. — №6. — С. 114 — 116.

59. *Косырев Б. А.* Пенсионное страхование как главный вид социального обеспечения // Деньги и кредит. — 1996. — № 6. — С. 69–74.

60. *Косьянчук І.* Чому гальмує пенсійна реформа? // Урядовий кур'єр. — 16 січня 2003. — № 8. — С. 15.

61. *Кравченко О. В.* Якою повинна бути мінімальна заробітна плата? // Епсілон. — 2001. — № 21. — С. 1–12.

62. *Курсаков А. С.* Соціальний захист населення як важливий фактор соціальної практики в Україні // Грані. — 2000. — № 6. — С. 119–125.

63. *Лабезна М.В.* Організаційно-економічний механізм державного регулювання діяльності недержавних пенсійних фондів: Автореф. дис.... канд. екон. наук.— К.: НДЕУ, 2004. — 18 с.

64. *Лесенко Г.* Додержання мінімальних норм соціального забезпечення потерпілих у разі нещасного випадку на виробництві // Охорона праці. — 2002. — № 3. — С. 39–42.

65. *Лисенко І. М.* Шляхи підвищення продуктивності праці // Продуктивність. — 2002. — № 2. — С. 13–17.

66. *Львовичкін С. К.* Соціальний захист населення в контексті фінансової політики // Науковий вісник [ДПА України]. — 2000. — № 2. — С. 87–90.

67. *Маркіна Т.* На розмір пенсій впливатиме страховий стаж // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 32. — С. 7.

68. *Матвеева В. К.* Бюджетні організації: бухгалтерський облік та оподаткування. — Харків: Фактор, 2002. — 688 с.

69. *Мачуга Н.* Проблеми становлення медичного страхування на Україні // Банківська справа. — 2000. — №5. — С. 23–25.

70. Медичне страхування: уроки Європейського Союзу // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 101. — С. 13.

71. Менеджмент социальной работы: Учебн. пособ. / Под ред. Е. И. Комарова, А. И. Войтенко. — М.: Гуманитарный издательский центр „ВЛАДОС”, 2001. — 288 с.

72. *Мітюков І. О., Александров В. Т., Ворона О. І. та ін.* Фінансові послуги України: Енциклопедичний довідник. У 6 т. — Т 4. — К.: Укрбланко-видав, 2001. — 756 с.

73. *Мортиков В. А.* Зарубіжний досвід удосконалення ринку праці та соціального захисту населення // Економіка України. — 2000. — № 10. — С. 79–81.

74. *Надточій Б.* Соціальне страхування чи соціальне забезпечення? // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 34. — С. 5.

75. На принципах солідарної відповідальності // Соціальна політика. — 12 лютого 2004. — № 6. — С. 4.

76. Недержавне пенсійне забезпечення в ринковому контексті // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 11. — С. 5.

77. О внесении изменений в Закон Украины «О страховых тарифах на общеобязательное государственное социальное страхование от несчастного случая на производстве и профессионального заболевания, которые повлекли потерю трудоспособности» от 03.04.2003 г. № 660-IV // Все о бухгалтерском учете. — 2003. — № 42. — С. 25.

78. *Олефір О. І.* Плюралізм соціального страхування як фактор розвитку економіки // Україна: аспекти праці. — 2002. — № 4. — С. 44–46.

79. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 01.03.1999 р. № 201/516 // Податки і бухгалтерський облік. — 2000. — № 7. — С. 15–20.

80. Основні положення Закону України „Про недержавне пенсійне забезпечення” // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 39. — С. 6-7.

81. *Павловські Н. О.* Основні напрямки подальшого реформування оплати праці в Україні // Соціальний захист. — 2001. — № 4. — С. 59–66.

82. *Павловські О. І.* Спеціальні кошти бюджетних установ // Фінанси України. — 2001. — № 7. — С. 15–18.

83. *Павленко Н. С.* Організація праці та заробітної плати: практичний посібник. В 2 т. — Т.2. — Харків: Фактор, 2001. — 356 с.

84. *Пантелеєва Т. С.* Економічні основи соціальної роботи. — Ялта: ІНРА, 2001. — 252 с.

85. *Пантелеєва Т. С., Червякова Г. А.* Экономические основы социальной работы: Учебн. пособие. — М.: Гуманитарный издательский центр „ВЛАДОС”, 2001. — 160 с.

86. *Паякін Ю. О.* Сутність заробітної плати як економічної категорії // Регіональна економіка. — 2002. — № 6. — С. 15–18.

87. Пенсійний фонд України: хронологія розвитку // Вісник Пенсійного фонду України. — 2002. — № 2. — С. 10–11.

88. *Петрушенко М.* Розвитком НПФ зацікавились банки // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 113. — С. 6.

89. Підписано Соціальний контракт // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 138. — С. 1-2.

90. *Поволоцкая Л.* Люди, не имеющие право на пенсию, с нынешнего года станут получать государственную социальную помощь // Факты. — 2005. — № 38 (1830). — С. 5.

91. Положення про Пенсійний фонд України: Указ Президента України № 121/2001 від 01.03.2001 р. // Державний вісник України. — 2001. — № 4.

92. Порядок виплати надбавки за стаж наукової, науково-технічної, науково-організаційної та науково-педагогічної роботи науковим працівникам державних наукових установ, організацій та державних вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 609 від 26.04.2003 р. // Соціальний захист. — 2003. — № 6.

93. Порядок коригування середньомісячного заробітку (доходу) для обчислення пенсії. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1151 від 24 липня 2003 р. // Все про бухгалтерський облік. — 2003. — № 75.

94. Порядок проведення витрат на поховання у разі смерті потерпілого від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання. Постанова Кабінету Міністрів України № 826 від 11.07.2001 р. // Все про бухгалтерський облік. — 2003. — № 35.

95. Про відпустки: Закон України від 01.04.1995 р. № 138-IV // Праця і заробітна плата. — 1999. — № 3. — С. 3 – 7.

96. Про внесення змін до бюджету фонду на 2004 рік: Постанова правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 25.06.2004 № 51 // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 131. — С.22.

97. Про внесення змін до статті 12 Закону України „Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”: Закон України // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 134. — С.14.

98. Про встановлення розміру мінімальної заробітної плати на 2003 р.: Закон України від 26.12.2002 р. № 372-IV // Україна: аспекти праці. — 2003. — № 1. — С. 15 – 21.

99. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058-IV // rada.kiev.gov.ua.

100. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III // Фінансові послуги. — 2001. — № 5. — С. 19 – 26.

101. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV // Експрес-аналіз законодавчих і нормативних актів. — 2000. — № 9. — С. 17 – 22.

102. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням: Закон України від 18.01.2001 р. № 2240-III // Експрес-аналіз законодавчих і нормативних актів. — 2001. — № 9. — С. 17 – 25.

103. Про зайнятість населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 14.

104. Про затвердження Порядку нарахування та сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування за деякі категорії застрахованих осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1092 // Урядовий кур'єр. — 2004. — № 165. — С.10.

105. Про заходи щодо впровадження персоналізованого обліку відомостей у системі обов'язкового державного пенсійного страхування: Наказ Президента України від 04.05.1998 р. № 401/98 // Економіст. — 1999. — № 10. — С. 50 – 55.

106. Про заходи щодо підвищення результативності роботи Міністерства праці та соціальної політики України, його підрозділів на місцях, інших органів виконавчої влади з реалізації окремих норм, основних напрямків соціальної політики на 1997 – 2002 рр.: Наказ Президента України від 25.10.1996 р. № 210/365 // Праця і заробітна плата. — 2001. — № 8. — С. 4 – 7.

107. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 42.

108. Про компенсацію громадянам втрат частини доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати: Закон України від 19.10.2000 р. № 2050-III // Економіка, фінанси, право. — 2000. — № 12. — С. 29 – 33.

109. Про оплату праці: Закон України від 01.02.1995 р. № 150-III // Фінанси України. — 1999. — № 6. — С. 25 – 32.

110. Про основні напрями реформування пенсійного забезпечення в Україні: Наказ Президента України від 13.04.1998 р. № 291/98 // *Фінансист*. — 1999. — № 1. — С. 18 – 23.

111. Про основні напрямки соціальної політики на період до 2004 р.: Наказ Президента України від 24.05.2000 р. № 717 // *Відомості ВРУ*. — 2000. — № 11. — С. 28–32.

112. Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування: Закон України // *Урядовий кур'єр*. — 2001. — № 34. — С.10.

113. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 р. № 966-IV // *Урядовий кур'єр*. — 2003. — № 168. — С. 6 – 9.

114. Про створення мережі закладів з організації надання медичної допомоги „Асістанс-Україна”: Постанова Кабінету Міністрів України // *Україна-Бізнес*. — 1998. — 23 грудня. — С. 5.

115. Про страхові тарифи на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України // *Урядовий кур'єр*. — 2001. — №55. — Орієнтир. — С.1– 3.

116. *Радченко Л. Л.* Електронна система заробітної плати // *Персонал*. — 2002. — № 6. — С. 15 –17.

117. *Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б.* Современный экономический словарь. — М.: ИНФРА-М, 2000. — 480 с.

118. *Резникова І. А.* Нещасний випадок на виробництві (страховий випадок) // *Главбух*. — 2001. — № 22. — С.18 – 22.

119. Річний звіт Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг // *Україна- business : Інформаційно-аналітичний блок*. - 2004.- № 10. — С.1-5.

120. *Ротова Т. А., Руденко Л. С.* Страхування. — К.: КНТЕУ, 2001. — 400 с.

121. Сила децентралізації: Звіт з людського розвитку.— К.: ПРООН, 2004. — 138 с.

122. Словарь страховых терминов / Под ред. Е. В. Коломина, В. В. Шахова. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 336 с.

123. Словник термінів ринкової економіки / За ред. Науменка В. І. — К.: Глобус, 1996. — 288 с.

124. *Сокирко Н.* Пенсионному фонду «втирают очки»? // *Время*. — 2002. — 29 січня. — С. 2.

125. Соціальні послуги в дзеркалі статистики // *Урядовий кур'єр*. — 2003. — 13 лютого. — С.6.

126. Социальное и личное страхование / Под ред. Р. Т. Юлдашева. — М.: Издательский центр «Анкил», 1996. — 124 с.

127. *Стоян В. І.* Аспекти формування витрат на виплату заробітної плати // *Фінанси України*. — 2002. — № 11. — С. 42.

128. Страхование: Конспект лекций: Пособие для подготовки к экзаменам / Под ред. Н. В. Бендина. — М.: Приор, 2000. — 140 с.

129. Страхование от А до Я (книга для страхователя) / Под ред. Л. И. Корчевой, К. Е. Турбиной. — М.: Инфра – М, 1996. — 624 с.

130. Страхувальникам допомога гарантована // *Урядовий кур'єр*. — 2004. — № 77. — С. 9.

131. *Супрун А. А.* Проблеми впровадження в Україні державного обов'язкового страхування від нещасних випадків на виробництві і профзахворювання // *Фондовий ринок*. — 2001. — № 12. — С. 27–29.

132. *Тілін Р. Г.* Середня заробітна плата як показник стратегії розвитку держави на зростання життєвого рівня населення // *Україна: аспекти праці*. — 2001. — № 5. — С. 17–20.

133. *Титаренко О.* Інвалідам потрібна не опіка, а підтримка // *Урядовий кур'єр*. — 2004. — № 82-83. — С. 7.

134. *Франдюк І. А.* Економічні аспекти заробітної плати // *Фінанси України*. — 2001. — № 7. — С. 8 –12.

135. *Харченко О. В.* Медичне страхування в Україні: необхідність, значення // *Вісник проблем біології і медицини*. — 1999. — №8. — С. 119 – 120.

136. *Харченко О. В.* Фінансовий механізм обов'язкового медичного страхування // *Вісник проблем біології і медицини*. — 1999. — № 8. — С. 123 –127.

137. *Хоменко М. М.* Зайнятість та доходи в системі економічного розвитку // *Соціальний захист*. — 2001. — № 3. — С. 24 –29.

138. *Хоменко М. М., Нововхатко О. А.* Розвиток медичного страхування на Україні // *Проблема создания новых машин и технологий*. — 1999. — Вип. 1. — С. 410 – 413.

139. *Хомич Т.* Пенсійна реформа виходить на пряму // *Урядовий кур'єр*. — 26 березня 2003. — № 56. — С. 2.

140. *Чіпур М. Л.* Система оплати праці в умовах ринкової економіки // *Експрес-аналіз законодавчих і нормативних актів*. № 4. — 2002. — С. 6–10.

141. Шкригун В. Л. Економічні методи захисту працюючих від травматизму та професійних захворювань // Фінанси України. — 2000. — № 7. — С. 32–39.
142. Шутов М. М. Системные признаки социальных проблем безработицы // Менеджер. — 2000. — № 5. — С. 119–125.
143. Юрієв Ю. Н. Трудове законодавство потребує удосконалення // Україна: аспекти праці. — 2002. — № 1. — С. 5–8.
144. Юрій С. І., Шаварина М. П., Шаманська Н. В. Соціальне страхування: Підручник. — К.: Кондор, 2004. — 464 с.
145. Юрій С. І., Бескид Й. М. Бюджетна система України. — К.: НІОС, 2000. — 400 с.
146. Яременко О. На бюджетних терезах — розвиток економіки і соціальний захист // Урядовий кур'єр. — 2003. — № 210. — С. 5.
147. Durka B. Foreign investments in Poland. — Warsaw: Foreign Trade Research Institute, 2003.
148. Kotynski J. Foreign Economic Policy of Poland 2002 – 2003. — Warsaw: Foreign Trade Research Institute, 2003.
149. Osinski J., Slawinski A. Financial Stability Report 2002. — Warsaw: National Bank of Poland, 2003 // www.nbp.pl
150. Poland 2003 Report. Economy. — Warsaw: Ministry of Economy, Labour and Social Policy, 2003.